

De rijksarchivaris is niet bang voor gerommel in de archieven door de nieuwe privacywet

Harriët Salm – 9:00, 31 maart 2018

Het

Nationaal Archief in Den Haag © anp **Interview**

Archivarissen hebben zich met succes sterk gemaakt om de wet af te zwakken. Want het verleden moet wel betrouwbaar blijven.

Gaan archieven op slot als eind mei de nieuwe privacywet ingaat? Marens Engelhard, algemeen rijksarchivaris en tevens directeur van het Nationaal Archief in Den Haag, verwacht dat het zal meevallen. Hij ziet oplossingen in moderne archieftechnieken met big data.

In hoeverre raakt de nieuwe privacywet de toegankelijkheid van de archieven?

"De Europese Unie is al een aantal jaar bezig met wetgeving voor het beschermen van persoonlijke data. Dit om tegengas te geven tegen de explosie van het verspreiden van die gegevens via internet. Het is goed dat dit Europees wordt aangepakt, want internet stopt niet bij de landsgrenzen. Er zijn talloze amendementen op die oorspronkelijke tekst gekomen en uiteindelijk in 2016 is de wet aangenomen. Op 25 mei wordt hij in alle landen ingevoerd. Ook wij archivarissen hebben wijzigingen doorgevoerd gekregen, zodat er nu wel mee te werken valt."

Wat voor wijzigingen zijn dat?

"De zorgen van archivariissen gingen over twee kwesties die in de wet aan bod komen. De eerste is het recht op vergetelheid, wat betekent dat je als individu het recht hebt om je persoonlijke data te laten verwijderen. Het tweede gaat om het recht op correctie. Als er verkeerde dingen staan in een databank mag je dat corrigeren. Archivariissen en historici dachten: nou, als je die zaken helemaal doorvoert, blijft er weinig over. Dan kan iedereen denken: wat daar staat bevalt me niet, haal maar weg. Dan is een archief geen betrouwbare bron meer. Daarom zijn er voor toekomstige historici waarborgen gekomen. De privacy wordt strenger bewaakt, maar uiteindelijk blijft informatie die voor archivariissen belangrijk is wel bewaard."

Archieven gaan dus wel enigszins op slot ?

"Een archief heeft alleen maar nut als je het ook mag inzien, dat is onze missie. Maar er zijn nu eenmaal tegenstrijdige belangen: die van de onderzoeker die graag informatie wil en die van de privacybescherming. We hebben in Nederland al sinds 2001 een wet op bescherming van persoonsgegevens. Daar was bij de invoering ook heftig debat over, angst dat informatie niet meer toegankelijk zou zijn. Uiteindelijk viel er wel mee te werken. In hoeverre deze nieuwe wet ons gaat beïnvloeden, moeten we gaan zien."

De VNG en de clubs van archivariissen adviseren om gezinskaarten van voor 1940 offline te halen, dat heeft toch nu al gevolgen voor familieonderzoekers?

"Die gezinskaarten worden veel gebruikt door mensen die familieonderzoek doen, dat is waar. Maar gezinskaarten van voor 1940 vermelden de godsdienst van de persoon in kwestie en dat mag niet als die persoon nog leeft. Dat is lastig. Veel familieonderzoekers willen die gegevens juist online hebben. Die zijn dus niet blij met dit advies. Die zeggen: wiens belangen worden hier nou geschaad, bijna iedereen is toch al overleden? Maar ja, niet iedereen dus, sommigen leven nog. Archieven moeten nu een belangenafweging maken. Offline is mogelijk, maar er zijn ook andere oplossingen."

Marens Engelhard, algemeen rijksarchivaris en tevens directeur van het Nationaal Archief in Den Haag. © Anne Reitsma

Zoals?

"Het koppelen van big data kan een oplossing zijn. Bijvoorbeeld door de bestanden met informatie over wie is overleden te koppelen aan de gezinskaarten. Zo zeef je de levenden eruit. Of je ontwikkelt een programma waarmee je informatie over godsdienst onzichtbaar maakt op de gezinskaarten. Dergelijke technische oplossingen zijn mogelijk, maar archieven moeten zelf bekijken hoe ze hiermee omgaan."

Wat vindt u van het advies om de gezinskaarten niet alleen offline te halen, maar ook nog eens extra beperkingen op te leggen, die voor 110 jaar moeten blijven gelden?

"Om 110 jaar lang nog extra beperkingen op te leggen, vind ik niet nodig. Er zijn andere technische mogelijkheden zoals ik net al schetste, om de privacy te waarborgen, die zou ik eerst verkennen."

Wat gebeurt er nu eind mei met de gezinskaarten?

"Je hebt veel archieven in Nederland: van de gemeente, de provincie, de waterschappen en het Rijk. In Nederland opereren zij zelfstandig, binnen de kaders van de archiefwet. Dat kan betekenen dat de afwegingen per archief net anders uitpakken."

Dus de duizenden familie-onderzoekers in Nederland zouden dan binnenkort in Zaltbommel wel de gezinskaarten mogen inzien en in Assen niet?

"Dat is niet denkbeeldig. De hele vakgemeenschap is er nu over in gesprek. We moeten een praktijk ontwikkelen conform de wet en tegelijk de belangen van onderzoekers dienen. Ik denk dat dit best zal lukken."

Nieuw privacy-lek : 92,3 miljoen MyHeritage-gebruikers getroffen door hackers-actie

Beste forumlezers,

Drie weken geleden, op 15 mei 2018, was hier op het Stamboomforum iets te lezen over een **privacy-lek** bij de **Nederlandse Genealogische Vereniging** (NGV), waarbij de gegevens van meer dan 3000 leden waren betrokken:
https://www.stamboomforum.nl/actualiteit/2/64686/0/privacylek_bij_nederlandse_genealogische_vereniging_ngv_gegevens_van_3000_leden_op_straat . Zijdelings kwamen daarbij ook de websites van het type *Geni* of *MyHeritage* ter sprake, waarmee de één goede ervaringen, en de ander vrij negatieve ervaringen heeft opgedaan.

Vandaag, "alsof de duivel ermee speelt", kwam **MyHeritage** zelf in het nieuws met een onvoorstelbaar groot **privacy-lek (92,3 miljoen betrokken personen)** ; beeldcitaat uit het artikel :

100% <https://www.nu.nl/internet/5299778/data-92-miljoen-gebruikers-dna-testd>

Voorpagina

Net binnen

Algemeen

Achtergronden

Economie

Sport

Tech

Internet

Gadgets

Games

Mobiel

Entertainment

Overig

Video's

Regionaal

Van adverteerders

[NU.nl](#) > [Tech](#) > [Internet](#)

Data 92 miljoen gebruikers DNA-testdienst MyHeritage gelekt

Gepubliceerd: 05 juni 2018 17:55

Laatste update: 05 juni 2018 18:20

Hackers hebben data in handen gekregen van ruim 92 miljoen accounts van de DNA-testdienst MyHeritage.

Bij de hack zijn e-mailadressen en versleutelde wachtwoorden buitgemaakt, meldt MyHeritage op zijn [blog](#). In totaal zijn er 92.283.889 accounts getroffen.

Met MyHeritage kunnen gebruikers een DNA-test doen. Door een DNA-proef op te sturen, kan het bedrijf een stamboom opstellen en families in kaart brengen.

- Zie verder het *volledige artikel* op Nu.nl : <https://www.nu.nl/internet/5299778/data-92-miljoen-gebruikers-dna-testdienst-myheritage-gelekt.html> , de verklaring van *MyHeritage* zelf <https://blog.myheritage.nl/2018/06/verklaring-van-myheritage-over-een-cyberbeveiligingsincident/> , en een tuitje reacties in de Engelstalige media: <https://thehackernews.com/2018/06/myheritage-data-breach.html> , https://motherboard.vice.com/en_us/article/vbqyvx/myheritage-hacked-data-breach-92-million , <http://www.healthcareitnews.com/news/92-million-user-accounts-myheritage-genealogy-website-breached> , <https://krebsonsecurity.com/2018/06/researcher-finds-credentials-for-92-million-users-of-dna-testing-firm-myheritage/> , <https://twitter.com/TheHackersNews/status/1004063217067257856> , <https://markets.financialcontent.com/stocks/news/read/36419544/myheritage-breach-exposes-92m-emails-and-hashed-passwords> , <https://www.databreaches.net/myheritage-genealogy-site-announces-mega-breach-affecting-92-million-accounts/>

Sussende woorden van het bedrijf in de trant van "We hebben geen reden om te geloven dat -" , gevolgd door een vermelding van een nóg groter risico dan gelekte e-mailadressen (hint: uw DNA-profiel),

volgden natuurlijk snel. Túúrlijk. Dat biedt u geen enkele garantie, en juridisch is men daar niet op te 'pakken'.

- Toch zou ik de geachte mede-genealogen/stamboomspeurders - van wie er heel wat nogal, laten we zeggen, *goedgelovig / naief / extreem goed van vertrouwen* zijn - nogeens willen aanraden om **op te passen** en voorzichtig te zijn, vóórdát u met dit soort DNA-verwerkende bedrijven en -bedrijfjes in zee gaat, en **bijna uw complete privacy** daaraan te grabbel gooit. - **U ziet nu wat er kan gebeuren** : de risico's dat uw hoogstpersoonlijke informatie in verkeerde handen valt zijn groot. - Er is **niets persoonlijkers dan uw DNA**, en link wordt het echt als dit is gekoppeld aan uw persoonsgegevens (*naam, geboortedatum/-plaats, adres, woonplaats, e-mail*; sommige genealogen gaan zelfs zó idioot te werk, dat zij - behalve die van henzelf, inclusief *partnergegevens, kinderen* enz., wat al vrij riskant is! - gegevens van *àndere nog levende personen* (familieleden) aan bedrijven als *Geni* of *MyHeritage* verstrekken). - Als u er bijvoorbeeld niet aan zou moeten dénken dat **de overheid** (waartegen u nog allerlei rechtsmiddelen heeft) bij de geboorte ieders DNA zou opslaan, waarom zou u dit dan wel aan één of ander commercieel bedrijf (over vele grenzen en rechtssystemen heen) toevertrouwen?

- Die **nieuwe privacywetgeving** op initiatief van de EU, de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#) (in werking getreden 25 mei 2018) mag dan inderdaad *voor genealogen heel wat praktische problemen en grote teleurstellingen* hebben veroorzaakt - maar zij is **niet voor niets** tot stand gekomen, want de laatste tijd stapelen de privacy-schandalen zich op ... bedenkt u dat wel. - U kent het grote privacyschandaal rond *Facebook*, u heeft misschien gehoord van de geschrokken reacties op 'digitale assistent' *Alexa* (dat op uw stemcommando allerlei apparaten in huis kan bedienen, maar daarvoor in principe **altijd áán staat**, waardoor u in feite 100% van de dag geen privacy meer heeft: het ding luistert altijd mee); en over *Samsung*-tv-toestellen met spraakcommando, die ook de hele dag gesprekken in uw huiskamer afluisteren; en wie-weet heeft u gelezen over de hardloop-app *Strava*, die door veel militairen werd gebruikt bij hun rondjes hardlopen rond het bivak, de missie-lokatie of het oefengebied, maar die al die routes blijkt **op te slaan**, waardoor veel geheime militaire bases bekend werden. **Ook voor genealogen geldt, kortom: de tijd van naief, gemakzuchtig, laks of goedgelovig zijn voor wat betreft uw privacy is voorbij!**

Denkt u dan ook, bij uw genealogische hobby, niet alleen aan de bescherming van uw eigen privacy : **respecteer ook altijd die van anderen**, want u gáát niet over hun privacy, en u heeft op dat gebied als het ware "niets te zoeken". **Denkt u daar dus aan als u schrijft op internet**, bijvoorbeeld op dit forum : het criterium is, dat u ***pas mag schrijven over een persoon of vragen stellen over een persoon als u zelf zeker weet dat die persoon overleden is.***

Zie bijv. <https://genealogie.hcc.nl/nieuws/2223-wet-algemene-verordening-gegevensbescherming-avg.html> (fragment), beeldcitaat :

hcc[!] genealogie

Home HCC Nieuwsbrief **Nieuws** Agenda Genealogie Bronnen Onderzoek Ledense
Bestuur en adviseurs Archieven Verenigingen Presentaties Downloads

Wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De nieuwe privacywet die in mei 2018 effectief wordt is een kleine ramp voor ons genealogen. De vraag is: stopt het hier?

Ook onder de bestaande wetgeving (de Wet Bescherming Persoonsgegevens) **mag je niet zo maar gegevens van nog levende mensen gebruiken, waarbij men nog eens extra voorzichtig is met ras en/of geloof. E. e. a. is ingegeven door datalekken die de laatste tijd het nieuws haalde, reden waarom de boetes op overtredingen van de nieuwe wet behoorlijk hoger zijn.**

Wij weten maar al te goed de huidige beperkingen op dit soort gegevens, reden waarom er grenzen zijn van 100, 75 en 50 jaar die gelden voordat geboorte-, huwelijks- en overlijdensaktes (openbaar) beschikbaar komen. Het zijn projecten als 'Vele Handen' die er met behulp van vele vrijwilligers voor zorgen dat bevolkingsregisters online komen alwaar ze op naam zijn te doorzoeken.

Volgens Yvette Hoitink in GEN zijn er bij een aantal gemeentes klachten ingediend door mensen die hun eigen persoonsgegevens online aantreffen. Het gevolg van deze klachten is dat de Vereniging van Nederlandse Gemeentes nu heeft geadviseerd om de gezinskaarten over de periode 1920-1940 offline te halen. Daar is door een aantal gemeentes/archieven al gehoor aan gegeven en zal de rest met de AVG in het achterhoofd snel volgen. De branchevereniging voor archiefinstellingen Brein gaat nog verder in haar advies en stelt de openbaarheid van gezinskaarten zo te beperken dat ze ook in de studiezaal niet meer zijn in te zien, aldus Hoitink.

- De veiligste manier voor een genealoog om te werk te gaan, nu, na mei 2018, is dus gewoon : werk in principe alleen met gegevens van **personen van wie u zeker weet dat zij overleden zijn**. - Heeft u toch gegevens van *levende* personen verzameld, bijv. in documenten / notities of op uw computer, laat u dan die **gegevens over levende personen** gewoon **nooit uw huis verlaten** : plaatst u die niet op genealogische websites of uw eigen familie-website, noemt u die niet op fora zoals het Stamboomforum, en stelt u er ook géén vragen over. - Redeneert u daarbij ook **niet** in de trant van "Ja maar, ik heb toch al jaren toestemming om hun gegevens op mijn stamboomsite te vermelden!" **Dat is allemaal voorbij**.

Na mei 2018 wil dat zeggen dat, ook al heeft u dan misschien zo'n toestemming, er voor u een *enorm pak verplichtingen aan vastzit*, wilt u die gegevens van levenden ('met toestemming') nog ueberhaupt verder kunnen vermelden, noemen of gebruiken : u moet nu zelf opnieuw contact opnemen met al die al die mensen; hen stuk voor stuk persoonlijk gaan wijzen op die wet; hen vragen of zij nu die wet-AVG er is nog stééds ermee instemmen, wijzen op al hun rechten en verplichtingen volgens die wet; u moet zich realiseren dat die mensen een recht hebben om elk moment hun toestemming in te trekken, en te eisen dat hun informatie deels of geheel gewist zal worden. Bovendien is handelen in strijd met die AVG-wetgeving onrechtmatig in de zin van het Burgerlijk Wetboek, en dat kan u een flinke schadevergoeding /

'smartegeld' gaan kosten. Dit alles is **ondoenlijk voor de gemiddelde genealoog** als simpele particulier: een onbegrijpelijk juridisch mijnenveld, en een moeras vol duistere vaktermen als 'verwerkingsverantwoordelijke' (u ziet al hoe *archiefinstellingen* de laatste tijd worstelen met de online-plaatsing van gezinskaarten!). Advies is dus : begin er niet aan. Eventueel verzamelde genealogische gegevens van ***nog levende personen*** altijd ***bij u thuis houden*** - dus niet meer noemen of vermelden op een forum, familiewebsite e.d. : ueberhaupt niet op internet plaatsen, en er zelf ook niet naar vragen.

Dus **aan te raden is** voortaan qua privacy: (1) kijkt u héél goed uit voordat u *privacygevoelige gegevens over uzèlf*, laat staan zoiets "intiems" als uw DNA-profiel, aan één of ander bedrijf of genealogische website verstrekt, of zelf op een website of in een bericht achterlaat : beter van niet! ; (2) gaat u zeker niet -in het kader van uw hobby, of omdat één of andere website daarom vraagt- privacygevoelige persoonsgegevens van *andere levende personen* (partner, ouders, kinderen, broers, zussen, ooms, tantes, neven, nichten e.d.) doorgeven : ten eerste gáát u daar niet over, kunt u daar niet zomaar over beschikken (let wel: óók niet over gegevens van kinderen, omdat die toevallig minderjarig zijn, en "die hebben niks te willen" - fout!), en ten tweede gaat dat die bedrijven niets áán; (3) noemt u en gebruikt u van nu af aan (na mei 2018) ***nooit meer*** (genealogische) ***gegevens van nog levende personen*** "in het openbaar" via internet tegenover anderen, en brengt u die ook niet op een andere manier in de openbaarheid via internet. Niet noemen, niet gebruiken in uw teksten of stamboom-website, en ook niet bijv. ernaar vragen op het Stamboomforum. (Voor genealogen die geïnteresseerd zijn in vragen rond privacy: zie bijv. de website van de [Autoriteit Persoonsgegevens](#) en die van auteursrecht- en privacy-jurist [Arnoud Engelfriet](#).)

Succes met uw onderzoek,

met vriendelijke groet, Dimitri Vlas

Bron: stamboomforum.nl